

UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL

ማሕበረሰብ ዓለም ኣብ ኢትዮጵያ ኣብ ግጭት ዝተታሕዙ ንጹሃት ዜጋታት ሓላፍነትን ሓለዋን ከረጋግጽ ከምዘለዎ ናይ መወዳጃታ ጸብጻብ ሕቡራት ሃገራት የመልክቱ።

ጀነቫ (02 ጥቅምቲ 2016) – ኣብ ኢትዮጵያ ንዓሰርተታት ዓመታት ኣብ ዘካየዱ ግጭት ዝፍጸም ዘሎ ጃምላዊ ቅትለትን ምግሃስ ሰብኣዊ መሰላትን ዘሰንብድ ብምዃኑ፡ ማሕበረሰብ ዓለም ንሰላማውያን ሰባት ንምሕላውን ገበነኛታት ከቢድ ግህሰት ሰብኣዊ መሰላት ንምሕታት ዝገብሮ ዳዕሪ ከሓይሎ ከምዘለዎ ዓለም-ለኸ ኮሚሽን ሰብኣዊ መሰላት ኢትዮጵያ ሎሚ ናይ መወዳጃታ ፀብጻብ ድሕሪ ምዝርግጡ ኣፍሊጡ።

እቲ ጸብጻብ፡ ኣብ መገብ 2013ን 2015ን ኣብ ትግራይ፡ ኣማራ፡ ዓፋርን ኦሮሚያን ኣብ ዝነበረ ናይ ክልተ ዓመታት ግጭት ኣብ ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊ ሰላማውያን ሰባት ዝተፈጸመ ግህሰትን ግህሰት ሰብኣዊ መሰላትን ብዝርዘር ይገልጽ። ማእከላይ ርክብት ድማ፡ ብኹሎም ወገናት እቲ ግጭት ዝፍጸምዎ ዘሰንብድ ደረጃ ጥሕሳትን ግህሰትን እዩ።

ሰራዊት ምክልኻል ሃገር ኢትዮጵያ፡ ሰራዊት ምክልኻል ኤርትራን መሻርኽቲ ዘባዊ ፍሉይት ሓይልታትን ምልሻታትን፡ ንጃምላዊ ቅትለት፡ ሰፊሕን ስርዓታውን ዓመጽን ጾታዊ ዓመጽን፡ ጾታዊ ባርነት ኣብ ልዕሊ ደቂ ኣንስትዮን ኣዋልድን፡ ኮነ ኢልካ ብጥማት፡ ብግዴታ ምፍንቓልን ካልእ ከምኡ ዝሓመሰለን ተሓተትቲ ምዃኖም ኣረጋጊጹ ። ንገበናት ኩናትን ገበናት ኣንጻር ሰብኣውነትን ዝሸፍን ሰፊሕ ኢደወነኖዊ ማእሰርቲ። ሓይልታት ትግራይ ኣብ ቅትለት፡ ሰፊሕ ዓመፅን ጾታዊ መጥቓዕትን፡ ምዕናው ንብረት፡ ከምኡ እውን ናብ ገበን ኩናት ዝመጣጠን ምዝማት ተሓተትቲ እዮም።

ኣብ መንበር እቲ ኮሚሽን መሓመድ ቻንደ ዑስማን፡ ካብ 24 ጥቅምቲ 2013 ጀሚሩ ኣብ ኢትዮጵያ ዝረከ ዘሎ ስፍሓትን ቀጻልነትን ዓመጽ፡ ኣብተን ዝምርመሩ ክልላት ኣብ ልዕሊ ሰላማውያን ሰባት ዝበጽሖ ጉድኣት ከም ምሉእ ነጸብራቕ ኩሰድ ኣይክእልንዎ ኢሉ።

ኮሚሽን ብሰንኪ ውሱን ግዜን ጸጋታትን፡ ኮሚሽን ብዛዕባ ክፍጸም ዝኸእል ምጽናት ዓሌትን ገበናት ኣንጻር ሰብኣውነትን ውሳኔ ክህብ ከምዘይከኣለን፡ ሓፈሻዊ ሓቅታትን ሕጋዊ ትርጉምን ንምፍላጥ ተወሳኺ መርመራ ከምዘድሊ ኣመልኪቱ።

ኣብ ሕዳር 2015 ቅድሚ ስምምዕ ምቁራጽ ተኹሲ ምፍራሙን ድሕሪ ምፍራሙን ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ኣብ ትግራይ ምህላውን ቀጻሊ ጥሕሰትን ዓመጽን ናብ ብደረጃ ሃገር ዝዘርጋሕ ዘሎ ግህሰትን ገበናትን ተኣማንነት ዘለዎ ተሓታትነት እንተዘይሃልዩ ዝፍጸም ነገር የለን ዝብል ስክፍታ እዩ። ካብ መቅደዕቲ ዘይምቅደዕ ዝግግቶ ነገር የለን። ኣብ መጻኢ ንዝፍጸሙ ጽዩፋት ገበናት መከላኸሊ የለን።

ኣብቲ ኮሚሽን ክኢላ ራዲካ ኩማራስዋሚ፡ ዕትርጉም ዘለዎ ውሽጣዊ ተሓታትነት ናይ ምርካብ ተስፋታት ኣዝዩ ርሑቕ እዩዎ ኢላ። ዕግዳያትን ካብ ሞት ዝደሓኑን ፍትሕን ተሓታትነትን ዘለዎም ሕቶታት ንጹርን ዘይንቕነቕን እዩ። ድምጻም ድማ ክስማዕ ኣለዎ።

ሎሚ ኣብ መወዳጃታ መበል 54 ኣኼባ ባይቶ ሰብኣዊ መሰላት ዝመጽእ ዘሎ ምቁራጽ ስልጣን ናይቲ ኮሚሽን፡ ግዳያት ኣብ ጭንቀት ኣእትዮዎም ኣሎ።

እቲ ኮሚሽን ቀዲሉ መርመራኡ ክዛዝም ዘይምኽኣሉ፡ ነቶም ብዙሓት ግዳያት ናይዚ ግህሰታትን ግህሰታትን ዝኾኑ ኢትዮጵያውያን ዓቢ ክሳራእዮ ይብል ስቲሽን ፍተር። ናይ ኮሚሽን ክኢላ። ዕእዚ ስራሕ ክቕጽል ኣገዳሲ እዩ፡ እዚ ታሪኻዊ ጸብጻብ ድማ ኣብ ኢትዮጵያ ንዘይቅጽዓት ንምምካት ዝሕግዝ ዝርዝር ሓበሬታ ይህብ።

ምዕጻው እቲ ኮሚሽን ማለት እቲ መንገዲ ምዝዛሙ ማለት ኣይኮነን ፡ ክምቲ እቲ ኮሚሽን ኣብ ቀረባ እዋን ኣብ ዘውጽኦ ጸብጻብ ዝገምገመሉ ሓደጋታት መጻኢ ጽዩፍ ገበናት ርኡይ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ኣይኮነንዎ ይብል ዑስማን። ዕመንግስታት ኩነታት ሰብኣዊ መሰላት ኢትዮጵያ ኣብ ኣህጉራዊ ኣጀንዳ ክቐምጥዎን ኣብ ኢትዮጵያ ዝፍጸሙ ገበናት ብመሰረት መትከል ኣድማሳዊ ፍትሒ ብቤት ፍርዲ ነፍሲ ወከፍ ሃገር ብንጥፈት ክምርመሩን ናብ ፍርዲ ክቐርቡን ይግባእ።

ዘባውን ኣህጉራውን ማሕበረሰብ፡ ስርዓት ሕቡራት ሃገራት፡ በዓል መዚ ፍሉይ ኣገባባትን ግዳያት ናይቲ ኣረሜናዊ ግጭት ረሲዖም ነቲ ኩነታት ብኣንጻር ዘባውን ኣህጉራውን መዐቀኒታት ክከታተልዎ ዮብሎምንዎ ኢሉ ዑስማን።

ተፈጻሚ።